"Mijn vader is terug in Wolder"

Veel weet hij niet meer van zijn kinderjaren in Wolder tijdens de oorlog, maar één ding kan hij zich nog heel goed herinneren. "Ik speelde met mijn gelakte gekleurde blokken toen twee vreemde mannen mijn vader uit ons huis aan de Lammergierstraat meenamen." De in 1942 vijfjarige Louis Vandenboorn heeft zijn vader nooit meer teruggezien.

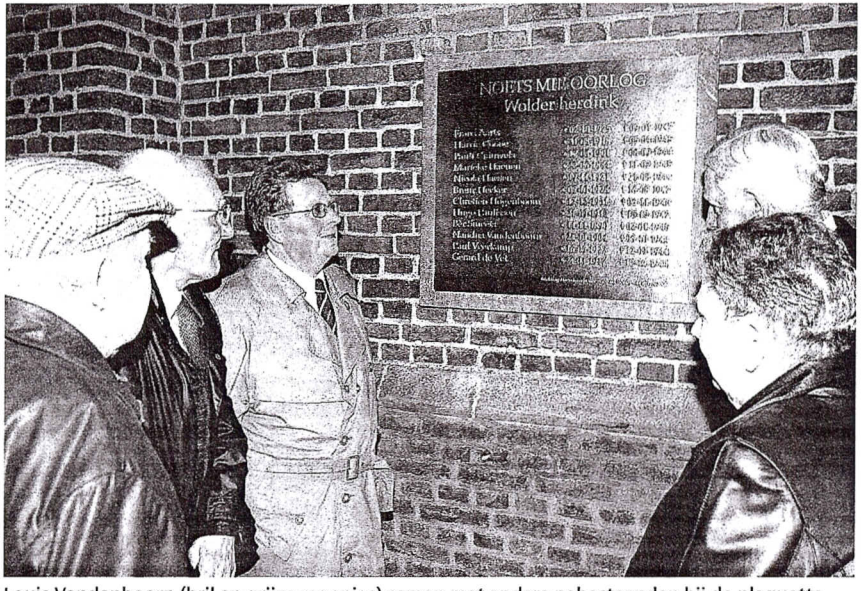

Louis Vandenboorn (bril en grijze regenjas) samen met andere nabestaanden bij de plaquette

Nandus Vandenboorn stierf twee jaar later op 39-jarige leeftijd onder erbarmelijke omstandigheden in een werkkamp in Duitsland. Nu, na jaren vol vragen, is aan knagende onzekerheid een einde gekomen. Met de gedenkplaquette voor twaalf Wolderse oorlogsslachtoffers aan de gevel van de Petrus en Pauluskerk heeft Nandus de erkenning gekregen waarnaar zijn zoon zo lang op zoek was. "Het heeft me heel erg goed gedaan te weten dat hij verplicht naar Duitsland moest. Hij is nu weer dicht bij me. Hij is voor mij thuis gekomen."

De Tweede Wereldoorlog ligt alweer ruim zestig jaar achter ons, maar de herinnering er aan maakt voor veel nabestaanden van slachtoffers nog dagelijks deel uit van hun leven. Lang is er over gezwegen, pas decennia later durven veel nabestaanden de waarheid uit het verleden onder ogen te zien. Zo ook Louis Vandenboorn. "Als kind kreeg ik te horen dat mijn vader was gestorven in de oorlog, daar moest ik het mee doen. Er werd binnen de familie niet over gesproken." Zo klein als hij was maakte Vandenboorn in korte tijd enkele traumatische ervaringen mee. In 1944 hoorden hij, zijn moeder en zijn zus dat vader Nandus in Duitsland was gestorven. Een jaar later, eind december 1945, stierf zijn moeder, ziek van verdriet om de dood van haar man. Louis en zijn twee jaar jongere zusje werden ondergebracht bij hun oma. Al gauw werd hij ook gescheiden van zijn zus die bij een tante verder opgroeide. In 1947 stierf zijn oma en verbleef Louis bij tantes totdat hij tenslotte in 1949 in kindertehuis 'De Nieuwenhof' in Maastricht geplaatst werd, waar hij tot zijn achttiende heeft gewoond.

Op zijn eenentwintigste kreeg Louis van zijn voogd een koffertje. "Daarin zat het trouwboekje van mijn ouders, maar ook de brieven die mijn vader met grote regelmaat aan mijn moeder schreef. Ik durfde ze niet te lezen." Pas in de jaren negentig wilde Vandenboorn, die inmiddels getrouwd was en drie kinderen heeft, de confrontatie met het verleden van zijn vader aangaan. "Ik zat werkloos thuis en hielp mijn vrouw met huishoudelijke klusjes. Onder het stofzuigen begon het te malen in mijn hoofd. Ik moest weten wat er precies met mijn vader gebeurd was."

Uit de kaarten en brieven kon Vandenboorn opmaken waar zijn vader geweest was. Venlo, Kaldenkirchen, Heidelberg, Bietigheim, Friedrichshaven. Een spoor dat nog even verder gaat via nummers op lijsten uit Dachau en Buchenwald, totdat het spoor tenslotte als een nummer eindigt in kamp Dora. "Mijn vader was metselaar en moest als bouwvakker meewerken aan de V1-machinerie. Eerst in Noord-Duitsland, later is men na ontdekking door de geallieerden uitgeweken naar Friedrichshaven en uiteindelijk werd hij in augustus 1943 tewerk gesteld in kamp Dora bij Buchenwald. Daar zat hij in een regime 'vernietiging door arbeid', want hij was ten dode opgeschreven omdat hij weet had van de productie van V2-raketten. Hij is waarschijnlijk aan uitputting gestorven in Elrich, een onderafdeling van Dora, en op 7 oktober 1944 gecremeerd."

Inmiddels zijn Vandenboorn en zijn vrouw meerdere keren naar het voormalige kamp afgereisd. "Mensen uit mijn omgeving raadden me aan die plek te bezoeken, om het verleden te kunnen verwerken. We zijn er tenslotte in 1999 voor het eerst heengegaan en werden er heel goed opgevangen. Er zijn documentatiecentra opgezet bij veel kampen uit de oorlog. Duitsland doet nu veel voor nabestaanden."

Terug naar de gedenkplaquette aan de muur van de Petrus en Pauluskerk aan de Tongerseweg. In 2005 zorgde de stichting Heemkunde Van Wilre tot Wolder ervoor dat er een plaquette aan de kerkmuur kwam als eerbetoon aan een Amerikaanse piloot die in Wolder was neergestort tijdens de oorlog. Daarop kwam de vraag van wijkbewoners, waaronder Louis Vandenboorn, of er niet ook iets voor de gevallenen uit Wolder gedaan kon worden. Christina de Jong van de stichting: "Louis sprak ons er vaak over aan. Het was heel belangrijk voor hem." De Heemkundegroep is gaan speuren en in archieven gedoken. Uiteindelijk kwam men uit op twaalf personen die woonachtig of geboren waren in Wolder en die door de oorlog zijn gestorven. Uit documenten van het Regionaal Historisch Centrum Maastricht kwam ook onomstotelijk aan het licht dat Nandus Vandenboorn verplicht naar Duitsland was gegaan. De Jong: "Omdat Louis' vader in het begin van de oorlog enige tijd als metselaar in Venlo had gewerkt, leefde bij Louis de onzekerheid of zijn vader later misschien uit vrije wil was gaan werken in Duitsland. Met ons onderzoek hebben we die prangende vraag nu ook duidelijk kunnen beantwoorden."

Naar aanleiding van de gedenkplaquette heeft Heemkunde Van Wilre tot Wolder het herinneringsboekje 'Noets mie oorlog' uitgebracht. Met daarin de verhalen over de twaalf oorlogsslachtoffers uit Wolder. Het boekje is voor 2,50 euro te verkrijgen bij het secretariaat. Meer informatie: www.heemkundewolder.nl